

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137, éjjel 488. Sürgőncím: „Délbácska“, Novisad

NOVISAD, 1925 SZEPTEMBER 4.
VI. évfolyam **PÉNTEK** 204. szám

Előfizetési ára: egy óra 35, három óra 105, fél évre 210 és egész évre 420 dinár. Kéziratokat nem adunk vissza. Egyes szám ára: 1.50 dinár

Politika és asszonyisziv

A „Délbácska“ más helyén rövid kivonatban közöljük a román asszonyok szövetségének a magyar anyákhoz intézett felhívását, amely a két nép anyáinak együttes munkájával kívánja megoldani azokat a problémákat, amelyeket a napi politika gyűlölködése termelt ki. A román kisebbségi újságírók által a szinajai sajtókonferencián felolvasott deklarációról, (amelyet annakidején a „Délbácska“ is ismeretett) Mille Constantin, a román nemzeti eszme egyik legrégebbi harcosa és a kisebbségi jogok bátor védelmezője nemrégben a következőket írta: „A népkisebbségek sajtójának szinajai deklarációját olybá kell tekinteni hogy az egyszer s mindenkorra kizárja a félreértéseket és tisztázza a népkisebbségek helyzetét, akik sajtójukon keresztül kinyilvánították állampolgári hűségüket és készségüket, hogy etnikai jogaiknak tiszteletben tartása mellett részt kérjenek a konszolidáció művéből. E nyilatkozat után a kormányoknak kötelessége, hogy megkezdje a népkisebbségek nemzeti jogainak intézményes rendezését.“ A román sajtó ilyen állásfoglalása után általános kisebbségi szempontból is teljes figyelmet érdemel a román asszonyok szövetségének felhívása. Nem lehetséges letagadni a tény: *A népkisebbségi közvélemény mindenütt közeledést keres az államalkotó népekhez, s az állam keretei között megoldhatónak tartja a kisebbségi kérdés egész komplexumát. Hűségért nem kér cserébe egyebet, mint nemzeti jogainak tiszteletben tartását.* Meg kell ragadni minden alkalmat, amely lehetőséget ad ennek a világos, őszinte, minden kétértelműséget kizáró álláspontnak kifejtéséhez, s a román asszonyok most alkalmat kínálnak a magyar asszonyoknak, hogy egymást a napi politika mérgeitől nem fertőzött területen megismerhessék, panaszait feltárhassák és az anyák nagy szövetségét rábíráják az anyanyelv tiszteletének nagy kultuszára, a gyermek lelkének egyetemes védelmezésére, egy szebb, békésebb, termékenyebb jövő megmunkálására.

Lehetnek gyűlölködő emberek, akik az ilyenfajta közeledésnek ellenségei. Mindkét oldalon lehetnek még emberek, akik az elnyomás vágyától vagy az értetlen bosszú szomjától vezérelve, meggyanusítanak minden kísérletet, amely alkalmat keres a barátságos kiegyenlítésekre, az ellentétek tompítására. *Még mindig sokan élnek a gyűlölet szításából,* tehát vak dühvel fojtánák meg azt, aki az ő existenciájuk alapját, a gyűlöletet meg akarja szüntetni nemzetek és osztályok, fajok és felekezettek között. Ámde az asszonyok nem tartozhatnak a gyűlölködők közé. A román asszonyok kezdeményezését tehát nem szabad meggyanusítani. Hiszen ha olyan célokat akarnának szolgálni elhatározásukkal, amelyek tőlünk idegenek, akkor kezdeményezésük ugyanis meddőségre lenne kárhóztatva. Semmi okunk sincs azonban erre a feltevésre. Ellenkezőleg: hinnünk kell, hogy a román asszonyok látják a nagy veszedelmet, amelyet egy elvakult, esztelen iskola-politika felidézett s látják, hogy *ha a népkisebbségek jövő generációját megmérgezi ez a politika, akkor a gyermekeik jövőjét és biztonságát is veszély jenyegeti.* S ha nem látnák, akkor a magyar asszonyok célja, hogy felvilágosítsák a román anyákat a közös veszedelemtől.

KÜZDELEM RÁDICS ELLEN HORVÁTORSZÁGBAN

A horvát kispártok egyesülni fognak

A Rádics párt disszidensei nem csatlakoznak az új párthoz

Zagreb. Az utóbbi időben mind többet beszélnek arról, hogy a horvát ellenzéki pártok egy közös pártot fognak alakítani, hogy hatásosabban vehessék fel a küzdelmet a horvát parasztpárt ellen. Most a Hrvatska Zajednica hivatalosan is megerősíti, hogy a kisebb horvát pártok egyesülni fognak. A Hrvatska Zajednica szeptember 13-ra Splitbe konferenciát hívott egybe, amelyen a Zajednica a jogpárt és néhány kisebb frakció megbízottai fog-

nak megjelenni. Az akció kezdeményezői dr. Trumbics, Lorkovics, Bazala, Jagatics és Polics remélik, hogy magukhoz ragadják a horvát nép vezetését.

A horvát parasztpárt disszidensei nem akarnak csatlakozni az új horvát párthoz. Sem Bucs, sem Trojanovics nem csatlakoznak, mert ők a horvát köztársasági parasztpárt régi programja alapján állanak.

A miniszterelnök helyettese Beogradban

A demokratapárt tenger melléki agitációja

BEograd. Tegnap reggel érkezett vissza nyaralásáról Gyurisics Marko igazságügyminiszter a miniszterelnök helyettese és még a délelőtti folyamán elfoglalta hivatalát.

A miniszterelnök helyettesének visszaérkezése után élénkebb lesz a főváros politikai élete. Gyurisics Márkó első teendője az új államtitkárok megesketezése lesz.

Tegnap csak a demokrata pártban jött össze néhány képviselő akik beszámoltak dal-

máciái és tenger melléki agitációs utjukról Marinkovics Voja szerint a párt helyzete szilárd a tenger melléken és Dalmáciában és a választók mind ragaszkodásukról biztosították a demokrata pártot. Az agitációs utban résztvevett Salih Balyics is, aki mindenütt a demokrata-muzulmán fuzióról beszélt, mint olyanról, amely feltétlenül szükséges és ezért a legrovidebb időn belül létre is jön.

MÉG NEM ÉRT VÉGET A GÖRÖG FORRADALOM

Venizelosz visszatér Görögországba

A volt diktátor éles harcot indít Pangalos ellen

ATHEN. Venizelosz volt miniszterelnök elhatározta, hogy visszatér Görögországba és újból pártja élére áll. Venizelosz károsnak tartja Görögországra nézve Pangalos politikáját és ezért a legélesebb harcot fogja megindítani ellene. Pangalosz tábornok kormánya az utóbbi időben sokat támadja Venizeloszt és Jugoszláviát. Venizelosz, aki a görög-jugoszláv szövetség régi híve, teljesen elveszettnek

tartja Görögországot, ha nem köt szövetséget az SHS állammal.

A katonai kormány elhatározta, hogy felosztatja a parlamentet és új választásokat ír ki, hogy többséghez jusson a parlamentben. A választások nem fognak simán lefolyni, mert a kormány semmitől sem riad vissza, hogy többséget biztosítson magának.

Amerika és a kisállamok adóssága

Amerika Jugoszláviától és Romániától tartozása rendezését követeli

NEWYORK. Az Egyesült Államok adósságrendező bizottsága tárgyalásba fog bocsátkozni Romániával és Jugoszláviával, hogy rendezze ezen államok tartozásának kérdését. A bizottság reméli, hogy a két állammal rövidesen meg fog egyezni.

Azokat a kölcsönöket, amelyeket a cári

Oroszországnak és Örményországnak adtak az Egyesült Államok, behajthatatlannak tartja a bizottság.

Csehszlovákia, Görögország és Esztország azonnal megkezdik a tárgyalásokat az Egyesült Államokkal.

Francia támadás lesz Szíriában

Marokkóban nem változott a helyzet

Páris. A minisztertanács Gamelin tábornokot vezérkari főnökké nevezte ki Sarrail tábornok mellé. Hivatalosan ezt azzal indokolják, hogy a szíriai helyzet újabb fordulata tette ezt szükségessé. A francia kormány új erősítéseket is utba indít Szíriába, amelyek megérkezése után új katonai akciót indít a francia

parancsnokság. Marokkóban a helyzet az utóbbi napokban nem változott. Abd el Krim befejezte visszavonulását és várakozó álláspontot foglalt el. A franciák sem folytatják offenzív mozdulataikat.

A „Slovenec“ a szlovén néppárt hivatalos közlönye a szlovén területek gazdasági passzivitásával foglalkozik. Szlovénia ma harmad részében mezőgazdasági ország, de nagyszámu lakossága és a földhiány miatt állandó krízisben él. A mezőgazdasági termékek, amelyek az országban teremnek csak az ország szükségletének az 50 százalékát tudják fedezni, a hiányt behozatallal kell pótolni. A mezőgazdasági cikkek drágulása folytán Szlovénia nem versenyképes a horvátországi és a vajdasági mezőgazdasággal szemben. Annak idején könnyen segítettek magukon a dolgozó néprétegek, aki nem tudott megélni odahaza, az alpesi, westfáliai vagy amerikai szénbányákat kereste fel, s bár ezzel a nemzet gazdasági erejét gyengítette, mégis segített saját létérdekén. Ma már ez is lehetetlen s a dolgozó tömegek akarva-nem akarva idehaza kényszerülnek maradni. A passzivitáson csak az ipar fokozásával lehetne segíteni. Csak akkor, ha Szlovénia iparállamává válik, a gazdasági krízist egy csapásra meg lehet oldani. Csak az iparfejlesztés tudja a szlovén nép életviszontosságát biztosítani, aminek első feltétele azonban a centralizáció megszüntetése, amely a szlovén népet létérdekében veszélyezteti.

Az „Obzor“ a kvalifikáció nélküli tisztviselőkérdéssel foglalkozik vezetőhelyen. Minden rezsimváltozás a tisztviselőtársadalom ezreit fosztja meg kenyerétől. Ha a kvalifikált tisztviselő helyére a kormány nem talál megfelelő helyetteseket, egyszerűen olyanokkal tölti be a megüresedett helyeket, akiknek semmiféle kvalifikációjuk nincs. Még ma is sok olyan tisztviselő van a minisztériumokban, akiknek jogvégtetségük sincs s olyan helyeket foglalnak el, amelyekhez a jogvégtetség az első feltétel. Rengeteg a kvalifikáció nélküli orosz tanító is, míg a kvalifikált jugoszláv tanítók vagy le vannak építve, vagy nyugdíjazva, mert a rezsim szempontjából nem megbízhatók. A helyzet csak akkor javulna, ha az állami közigazgatás szakértők kezében volna és ha a tisztviselőket úgy fizetnék, mint a tisztikart. A tisztviselőket emiatt kényszerhelyzetből mellékfoglalkozást is üznek, többnyire az állam rovására. A mindenkori kormánynak már elegendő alkalma lett volna a közköztartás terén rendet teremtenie, de a baj mindig onnan eredt, hogy a közköztartásügy rendszerint párt-emberekre volt bízva, akik nem a kvalifikáció, hanem pártpolitikai szempontokból helyezték el embereiket a legjobb pozíciókba. A tisztviselő kérdést tehát csak úgy lehetne megoldani, ha kvalifikált embereket helyezünk el az állam közigazgatásába. Reformálni kell a közköztartásügyet is, amely ma valóságos szegénye az országnak.

A „Vreme“ a jogászkongresszussal foglalkozik, amelyet szeptember közepén fognak megtartani Beogradban. A kongresszuson különféle jogi kérdések kerülnek tárgyalás alá, de jelentősége abban áll, hogy végre összekerülnek az egész ország jogásza, akik eddig a különböző közigazgatások és jogtörvények alatt éltek és most összeegyeztetik a fennálló differenciákat. A törvények unifikációja az egyedüli lehetőség, hogy országunkban egyetemes és közös jogszabályok lépjenek életbe s hogy ezáltal megszűnjenek azok a lehetetlen állapotok, mely szerint a három tartományban háromféle jogszabályok és jogtörvények szerint ítélkeztek. A beogradi kongresszus van hivatva arra, hogy közös alapon egységesen rendezze a jogi kérdéseket az országban.

NAGYFEJEŐ NOVI SAD, JEVREJSKA 9.

Előnyomda, himzóterem és gombáthuzás.
Legújabb függöny, stor s fehérnemű minták

Kommunistát tartóztattak le Beogradban

A beogradi rendőrség elkobozta a Rádics és a köztársaság című könyvet és Bucharin „Gazdasági feltámadás elmélete“ című könyvét

Beograd. A beogradi rendőrség tegnap letartóztatta Petrovics R. Nasztasz bankhivatalnokot, aki szerbre fordította és kiadta Bucharin „A gazdasági feltámadás elmélete“ című művét. Ugyanakkor házkutatást tartott a könyve előállító nyomdában és az ott talált 3800 példányt lefoglalta. A rendőrség most azt nyomozza, hogy milyen viszonyban volt Petrovics Nasztasz Pavlovics Andrással, Pavlovics Pavle kommunistavezér bátyjával, akit néhány nappal ezelőtt letartóztattak.

Pavlovics András kommunista sejteket szervezett és titkos kommunista agitációt folytatott. A rendőrség azt hiszi, hogy kommunista

összeesküvésnek jött a nyomára.

Még egy könyvet kobozott el tegnap a beogradi rendőrség. Cezarek Ágost zagrebi újságíró könyvét, amelynek „Rádics István és a köztársaság“ a címe. Feltűnt, hogy a rendőrség csak most kobozza el ezt a könyvet, jóllehet már két és fél hónappal ezelőtt jelent meg. A könyv megjelenése előtt a Krlezsa és Cezarek szerkesztésében Zagrebben megjelenő Književna Republika című folyóiratban folytatásokban jelent meg és akkor semmiféle eljárás nem indult meg a hatóságok részéről a cikk miatt szerzője ellen.

Páristól Noviszádig repülőgépen

Rupcsics pilótafőhadnagy megszakítás nélkül nyolc óra alatt tette meg az utat

Az állam néhány héttel ezelőtt egyik francia repülőgépgyárban két teljesen modern, együléses repülőgépet vásárolt a novisadi aerodrom részére. A gépek hazaszállítására Radovics pilótakapitány és Rupcsics pilótafőhadnagy kaptak megbízást. A két tiszt el is utazott Párisba, ahol egy héttel ezelőtt startolt a két gép, hogy hazaszállítsa utasait. Csodálatos véletlen folytán alig egy óras repülés után mindkét gép motordefektus következtében kénytelen volt le szállani. A két pilóta visszautazott Párisba,

ahol néhány nap alatt kijavították a kényszerleszállás következtében sérülést szenvedett gépeket. Rupcsics tegnap délelőtt fél kilenckor startolt Párisban, előzőleg azonban táviratban, értesítette parancsnokságát, hogy elindul Párisból. A kitűnő pilóta alig nyolc óra leforgása alatt tette meg a közel kétezer kilométeres utat, s délután fél 5 órakor szállott le a novisadi repülőtéren. Radovics kapitány a legközelebbi napokban érkezik meg a másik géppel.

MEGOLDHATÓ-E A LAKÁSKÉRDÉS?

720 új ház hat és fél millió dinár

Tizenhárom százalékos amortizációs kölcsön, tizenkétévi részletfizetés — Heti nyolcvan dinárral lehetne törleszteni az építkezés költségeit

Tizenkét év múlva hétszázhusz új háza lehetne Noviszádnak

A „Délbácska“ lakásképzési ankétja mind szélesebb körben kelt érdeklődést. A hozzászólások tömegében készültséggel, komolysággal és alapossgával különösen az alábbi levél érdemel teljes figyelmet. A hozzászólást egész terjedelmében itt közöljük:

„Amennyiben az állam hajlandónak mutatkozik a Narodna Banka útján támogatni a lakásképzési akciót a kérdés megoldása egyáltalán nem ütközik semmi nehézségbe és korántsem igényel olyan nagy összeget, amilyenről a „Délbácska“ erről írott első cikke említést, miután

egy egyszoba konyhás, Nortonkuttal, kerítéssel és összes mellékhelyiségekkel felszerelt kislakás csupán 32.000 (harmincezer) dinárba kerülne

Minden ellenkező állítással szemben tény az, hogy az bankoknál már régóta pénzbőség vans így semmi különös akadálya nincs annak, hogy a pénzüntézetek visszafizessék a Narodna Banka kölcsöneit.

Miután ez az összeg Novisadon is igen jelentékeny, Novisad ily módon könnyen hozzájuthatna ahhoz a hatmillió négyszázezer dinárhoz, amelyet ez a tömegépítkezés szükségelne. Ezen az összegben azonnal fel lehetne építeni vagy kétszáz munkásházat. Ezt az összeget

heti nyolcvandináros részletfizetés mellett tizenkét év alatt vissza lehetne fizetni s a visszafizetett összegből minden két hétben egy-egy újabb lakóház építkezését lehetne megkezdeni.

Ilyen módon az első évben kétszázhuszonhatal, a második évben pedig újabb huszonkilencel, a harmadik évben harminckettővel szaporodna az új házak száma.

Ilyen rendszer mellett tizenkét év múlva hétszázhusz új háza volna Novisádnak. Az építkezési költségek ily módon csak 6.400.000 dinárt emésztenének föl. Az összeget a fenti módon a Narodna Banka útján kellene biz-

tosítani. A Narodna banka a tizenkét éven át tartó heti 80 dináros törlesztéssel kb. 13 százalékos kamatot kapna, amellyel az összes fizetési köteleességeket is fedezhetné.

Meggyőződésem szerint ez volna az egyetlen módja annak, hogy házhoz juttassa a vagyontalan tisztviselő és munkásosztályt, melyet csak egy ilyen megoldás mentesíti attól a veszedelemtől, hogy a lakástörvény korlátozó intézkedéseinek megszüntetével az utcára kerüljenek.

A tervek részletes kidolgozására társadalmi akciót kellene kezdeményezni és a lehetőség szerint odahatni, hogy a város visszakapja az agrárreform céljaira lefoglalt földjeinek egy részét. Az akció kezdeményezőinek elsősorban a Narodna Banka igazgatójával, Jovanovics Pero urral kellene érintkezésbe lépniök, aki már számtalan tanujelét adta annak, hogy jóindulattal viseltetik minden olyan ügy iránt, amely szociális vonatkozásaiban egész társadalmi osztályokat érdekel.

A teljes tájékozottsággal és szakszerű alapossgággal írott sorokat figyelmébe ajánljuk azoknak, akik ennek a nagyszabású tervnek a megvalósításával mérhetetlen értékű szolgálatot tehetnek egész Novisádnak...

FELHÍVÁS!

MAGYAR SZÜLŐK FIGYELMÉBE

Megnyílik a magyar polgári leányiskola

Néhányan azt a rosszakaratu, téves hírt terjesztik, hogy ez évben nem nyílik meg a leány polgári iskola magyar tagozatának I. osztálya. Ennek tulajdonítható, hogy tegnap, az iratkozás hivatalos napján déli 12 ig csak 25 tanuló jelentkezett a magyar polgariba, holott az előző évben délelőtt 50 tanuló irtunk be. Kérjük a kedves szülőket, hogy ne hagyják magukat megtéveszteni és a saját és gyermekeik érdekében haladéktalanul jelentkezzenek iratkozás végett az iskola igazgatójánál.

KISEBBSÉGEK

(—) **Politika és anyasziv.** A Román Nők Szövetsége a bukaresti lapokban tegnapelőtt felhívást tétetett közzé. A felhívásból az alábbi figyelemreméltó részeket közöljük:

„Nekünk asszonyoknak, kik ebben az országban élünk, kötelességünk, hogy minden félreértést elhárítani segítsünk, amelyek minket elválaszthatnának. Mint a nemzetközi nőtanács alelnöknője és épen úgy a saját nevemben, mint a román nők nemzeti tanácsának nevében, Botez Calypso elnöknőnk és az egész választmány hozzájárulásával és teljes egyetértésével azt a meleg felhívást intézem a népkisebbségek nőgyűléseire, hogy velünk együtt ez évi október végén összegyűlekezzenek s minket teljes mértékben felvilágosítsanak azokról az elégedetlenségeikről, melyek a gyermekek és nők védelmére vonatkoznak s a nevelési és iskolaügyi kérdéseket illetik. Gyülekezzünk össze avégett, hogy mi, mint anyák nővéri szeretettel megtaláljuk azt a lehető utat, mely minket az igazi közeledéshez vezet.“

Vajjon mit szól az anyasziv ezen váratlan sakkhuzásához a román politika?

(—) **Vizsgáznak a tanítók.** Kolozsvárról jelentik: Bihar, Szilágy, Szatmár és Máramaros vármegyék magyar tanítói most vizsgáznak a román nyelvből. Eddig a jelentkezők huszonöt százalékát utasították pótvizsgára. A tanítók között általános a panasz, hogy a vizsgákat egészen váratlanul rendelték el, miután a tanügyi hatóságok azt hiszik, hogy így szabadulnak meg legkönnyebben attól a „felesleges tehertől“, amelyet a magyar tanítók jelentenek a román közoktatásügy számára...

(—) **Véresre vert kisebbségi újságíró.** Varsóból jelentik: Egy varsói német lap szerkesztőségébe tegnap három fiatalember hatolt be, akik arra való hivatkozással, hogy a lap tévesen közölte a Zloty árfolyamát, gummibottokkal véresre verték a lap tőzsdei szerkesztőjét. Kételkedünk abban, hogy a gummibot ilyen alkalmazása helyes módszer volna a gyenge lábán álló lengyel valuta megszilárdítására.

(—) **Szabad-e magyarul beszélni?** A nagyváradi közigazgatási bizottság néhány nappal ezelőtt lefolyt ülésén Reghmann prefektus (neve után itélve is faj-román) megtiltotta az egyik bizottsági tagnak, hogy magyarul beszéljen. Az esetből parázs botrány keletkezett, amelyet olyan sajtóvihar követett, hogy a prefektus jónak látta rövid időre elhagyni a várost. Nálunk nincsenek ilyen következményei egy-egy hasonló kijelentésnek, s Novisadon például senki sem vette észre, hogy egy napon a városháza bejárata alól egész váratlanul eltűnt az a néhány sor, amely magyarul adta tudtára az érdeklődőknek, hogy hivatalos óra ettől eddig. Mióta nem látjuk ezt a veszedelmes és kétségtelenül államellenes tendenciákat „magában foglaló felírást“ a kapu alatt, azóta teljes, mondhatnók ideális rend van a városházán...

(—) **A tótok is nyelvi jogokat követelnek.** Prágából jelentik: A Slovak című lap nyílt levelet intéz Massaryk elnökhöz, amelyben a tót nyelv jogait reklamálja tőle. A nyílt levél szerint az elnök egy könyvében megírta, hogy minden kisebbséget saját nyelvű iskolák illetnek meg. A tótok azt kérdik: hol vannak a mi iskoláink? Egyetlen tősgyökeres szlovák középiskola sincsen. Massaryk könyvében azt állítja, hogy az állam van a polgárokért és nem megfordítva, a polgárok az államért. A nyílt levél kérde, hogy nem fojlik-e Csehszlovákiában rendszeres elcsehsítés. A cseh sovinizmus katasztrófa elé viszi az országot, tönkreteszi a szlovákság kulturáját és gazdasági életét. A nyíltlevél végül egy, a tót sérelmeket tárgyaló ankét összehívását sürgeti. A tót nép két vezető politikusa, Tomanek és Juriga képviselőik ellen az ügyészség ma büntető eljárást indított, mert egy népgyűlésen állítólag a csehek kikergetését sürgették Szlovákiából. A Ceske Slovo jelentése szerint Bambara katolikus püspök ellen is eljárás indult meg és valószínűnek tartják, hogy elmozdítják állásából, mert csehszlovák zarándokokat vezetett Rómába, ahol Csehszlovákia katolikusainak hódolatát fejezte ki a pápa előtt.

A „SZABADJEGYESEK“ ALKONYA

600 hamisított vasuti szabadjegy

A vasutépítési osztály 22-ik szekciójának egyik tisztviselője 600 hamisított vasuti szabadjegyet hozott forgalomba — Egy vasuti főellenőr leplezte le a hamisító társaságot

Letartóztattak három beogradi ügyvédet és egy miniszteri inspektort is

A beogradi Uprava Grada napok óta egy nagyfontosságú bűnygyben folytat nyomozást. Mozgósították ugyszólván az egész detektivkart. A rendőrfőnök az ügy állásáról naponként többször referáltatott magának, s állandóan újabb és újabb utasításokkal vezette tovább a széleskörű nyomozást. A rendőrség folyosóin nagy feltűnést keltett, hogy egymásután vezettek elő ismert beogradi uriembereket, akiket kihallgatásuk után letartóztatásba helyeztek. A nyomozást a legnagyobb titokban folytatták, s a rendőrfőnök a vizsgálat tartama alatt az újságírók legerélyesebb ostromának is ellentállott, s a sajtó számára semmiféle felvilágosítást sem adott ki, s minden alárendeltjének szigorúan megtiltotta, hogy bárkinek is felvilágosítással szolgáljanak. Miután a nyomozás tegnap teljes sikerrel befejeződött, az Uprava Grada hivatalos kommuniké adott ki, amely

— az utóbbi évek egyik legnagyobb panamájáról rántja le a leplet

A kommuniké érdekesebb részletei a következők:

Hamis szabadjeggyel utazik a „leendő miniszter“

Kalanovics Radiszav vasuti főellenőr néhány nappal ezelőtt a Beograd—zagrebi gyorson teljesített szolgálatot. Szremszki Mitrovica környékén betért az egyik másodosztályú fülkébe, ahol egy jólöltözött utas szabadjegyet mutatott fel. A jegyet a beogradi vasutépítési osztály 22-ik szekciója állította ki. Minden pecséttel szabályszerűen el volt látva és nem tetszettek hamisításoknak az aláírások sem. Miután a fénykép is egyezett, az ellenőr visszadta a jegyét, de eközben megjegyezte:

— Kérem, nékem az a gyanum, hogy ez a jegy hamisított...

Az ellenőr, aki a vasutépítési osztály minden tisztviselőjét ismerte, ismételen figyelmeztette arra, hogy a jegy hamisított is lehet, mire az utas felháborodott hangon tiltakozott, a szomszédos elsőosztályú fülkében egy uriember szintén a vasutépítési osztály 22-ik szekciója által kiállított szabadjegyet mutatott fel, s mint ezen osztály mérnöke igazolta magát. Miután az ellenőr ezen osztály minden mérnökét ismeri, gyanuja végképen megerősödött, s egész határozottsággal kijelentette, hogy a jegy hamis és követelte annak kiszolgáltatását. Szavaira a gyanúsított felugrott és a legnagyobb felháborodás hangján tiltakozott:

— Hogy mer maga ilyen hangon beszélni velem? — kiáltotta. *Hát nem tudja, hogy én egy leendő miniszter vagyok?*

Az ellenőr azonban, aki most már minden kétséget kizáróan bizonyosságot szerzett azon feltevése mellett, hogy hamisított szabadjegyekre bukkant, Szremszki Mitrovicán le akarta szállítani a vonatról a „leendő minisztert“ annak azonban a nagy csődületben sikerült megugrania. A másodosztályú utasnak azonban nem sikerült a hasonló szándék, s őt átadták a mitrovicai csendőrségnek, amely a pórujárát, s most már egyáltalán nem tiltakozó utast erős fedezet mellett Beogradba szállította.

Megindult a lavina

Popovics rendőrfőnök azonnal megkezdte a peches utas kihallgatását. Igazoltatásánál kiderült, hogy nem mérnöke a vasutépítési osztályának, hanem egyszerű ügynöke, egy kívándorlási irodának. Hosszas faggatás után végre beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy vasuti szabadjegyét Markó Szudár tisztviselőtől vásárolta, aki a vasutépítési osztály 22-ik szekciójában a főnök mellett teljesít szolgálatot. Szudárt azonnal előállították a rendőrségre, ahol látva egyik letartóztatott „vevőjét“ nem sokat tagadott, hanem elmondta a nagyszabású csalás egész történetét. A kihallgatás során megállapítást nyert, hogy Szudár hivatali főnökének valóban volt joga ahhoz, hogy az osztálytisztviselői részére szabadjegyeket állítson ki. Hivatalos elfoglaltsága miatt a szabadjegyek kiállítását Szudárra bízta, akit egyébként korrekt tisztviselőnek ismert. Szudár eleinte csak barátainak és közelebbi ismerőseinek kedveskedett szabadjeggyel, később azonban ráeszmélt arra, hogy főnöke bizalmát jelentékeny pénzüsszegekre lehet beváltani. Mind nagyobb és nagyobb összegeket kért egy vasuti szabadjegyért, később már egy valóságos irodát kellett felállítania, hogy a mindinkább növekvő keresletet kielégítse. Ez az iroda, amelyet egy rovtomultu egyén adminisztrált,

— rövid idő alatt hatszáznál több hamisított vasuti szabadjegyet hozott forgalomba.

A rendőrség a beismerő vallomás után házkutatást tartott Szudár lakásán, ahol még ezer darab, névre kiállított, szabályszerűen felszerelt hamisított vasuti szabadjegyet talált, köztük dr. Ljukatella Ljuba ismert zagrebi ügyvéd szabadjegyét is. A foganatosított letartóztatások során többek között egy miniszteri inspektort három beogradi ügyvéd és egy beogradi részvénytársaság igazgatója is a rendőrség fogdájaiba kerültek. Az állam kára milliókra rug.

IDILL A DARÁNYI TELEPRŐL

Szerelmi bánatában öngyilkos akart lenni egy noviszádi leány,

de előzőleg „bebiztosította“ magát a halál ellen

A Darányi-telep lakosai sokat beszélnek most egy érdekes esetről, amely tegnapelőtt történt s amelynek hőse a hírneves Barta család ivadéka, a legfiatalabb Barta leány. A Barta lányokat a Barta Etus öngyilkossági komédiájából ismerjük, amely annak idején nagy feltűnést keltett Novisadon. Barta Etus, mint ismeretes szintén öngyilkos akart lenni, de az utolsó pillanatban meggondolta magát és a robogó vonat elől visszaugrott. Etus példája nővére is átragadhatott, mert a legfiatalabb Barta leány hasonló körülmények között akart öngyilkos lenni.

Szerelmi idill.

A csinos leányka egy darányi-telepi fiatalemberbe volt szerelmes. Nagyon szerethették egymást, mert állandóan együtt látták őket. Nap-

sütésnél és holdvilágnál egyaránt végigjárták a telep összes buvóhelyeit s a velencei sósóhajok hidja kismiska azokhoz a sósóhajokhoz képest, amelyek a két szerelmes kebléből előtörttek. A szerelmi idill azonban nem volt hosszúéletű. Minden férfi csapodár, s a Barta leány szerelme sem volt kivétel. Egy ideig csak udvarolgatott a csinos leánynak, de egy szép napon már nem jött el a megbeszélte találkára. Állítólag szomszéd telepi kislányba lett szerelmes, s most annak csapta a szelet.

A Barta leány búskomor lett. Sehogyan sem tudta megérteni, hogy szerelme másvalaki miatt szétépte az illúziót. Bosszút forralt tehát. Legelőször is a fiatalember akart bosszút állani, de a kis hamis óvatos volt és kerülte a találkozót volt ideáljával. A leány tehát

A SZÁGULDÓ KERÉK Ma este először az APOLLOBAN

más módot választott, hogy tüntessen a hűtlen szerelmes ellen. Elhatározta, hogy öngyilkos lesz. De előzőleg „bebiztosította” magát a halál ellen. Mégis csak sajnálta drága életét.

A titokzatos vödör

A Barta lány sokáig töprengett, melyik az a módszer, amelyik legkevésbé veszedelmes egy öngyilkosjelöltre nézve. A mérge veszelés egy portéka, sohasem lehet tudni, nem-e véletlenül többet vesz be az ember kelleténél. A dunába való ugrás is bizonyos rizikóval jár, különösen akkor, ha az ember nem tud uszni. A vonat is elűtheti az embert; esetleg el is gázolhatja, ha nem vigyáz magára. A leány tehát úgy döntött, hogy a kutba ugrik. A Barta család udvarában amugyis van egy elég kellemes kut, abba nem igen fuladhat be az öngyilkos, még náthát sem kap, ha óvatos. A Barta leány tehát hozzáfogott az öngyilkossághoz. Nehogy véletlenül a vízbe merüljön, előzőleg a *kutvödörbe ült és úgy ereszkedett le a kut mélyére*. Olyan érzése lehetett, mint amikor az ember liften leszáll a földszintre. Úgyesen csinálta a dolgot, mert még a ruhája sem lett vizes. Amikor a Barta leány leért a kutba, rettenetes kiabálást csapott. Olyan hangosan ordított és jajveszékelt, hogy még a Futaki uton is meghallhatták az emberek. Természetesen rögtön összeszaladtak a házbeliek, sőt még a szomszédokból is odarohantak az emberek csákyákkal és más hasonló szerszámokkal, hogy a mentőakción résztvehessenek.

A segélykiállításokra az emberek odarohantak a kuthoz és bevilágították a mélységbe, ahol az öngyilkosjelölt kényelmesen terpeszkedett a vödörben. Azonnal felhúzták a vödört és a benneülő Barta leányt, aki mégis csak restelte, hogy ilyen helyzetben találtak rá. Feltálat egy mesét, amely szerint a vödör volt az a bizonyos akadály, amely megakadályozta a halálban, a annyira beleakadt a vödör egy kampójába, hogy sehogy sem tudott elmerülni.

Az emberek persze mosolyogtak és a szerelmes kisleányt lefektették. Azonnal értesítették a hűtlen szerelmet is, aki azonban kijelentette, hogy ezek után véglegesen szakít volt szerelmével. Restelte, hogy a Barta leányban még annyi bátorság sem volt, hogy meghaljon. Az ilyen gyáva leányok pedig nem kellenek neki. Öneki csak olyanok imponálnak, akik nemcsak szeretni, hanem meghalni is tudnak érte. Különben is annyira csalódott az összes szerelmeiben, hogy felkeresi az Azrák törzsét, ahol a nők — mint ismeretes — meghalnak, ha szeretnek. Így végződött a Darányi-telepi szerelmi idill.

APOLLO
Ma pénteken kezdődnek a
LA ROUE
(Száguldó kerék)

I. részének előadásai. — Rendes helyárak.

ELADÓ egy 3 szoba és 2 konyhából álló **uj ház** 1/4 hold telekkel a Futaki-nton, a villamos végállomástól 5 perc. **Azonnal elfoglalható!**

Bővebbet Schmidt festőnél
1613 Laze Kostića ulica 27. 1—2

ÖNGYILKOS LETT, MERT SZERETTE FELESÉGÉT

A Wrangel tiszt tragédiája

Három hónappal ezelőtt jött a felesége Oroszországból — Nappal tisztviselő, éjjel éjjeliőr
Utolsó üzenet a távol eső anyának

A francia kormány által pénzelt Wrangel-féle ellenforradalmi harcok idején a harcoló orosz „fehér-hadseregnek” egyik legkitünőbb tisztje volt Vorobjov Dimitrije gyalogoshadnagy, aki rengeteg ütközetben tüntette ki magát. Az ellenforradalmi offenzíva összeomlása után Vorobjov országról-országra vándorolt, majd hányatott élete Novisadon futott révbe, ahol a tönkrement idegzetű, betegeskedő ember a posta számvevőségi osztályán, mint egyszerű napidíjas kapott alkalmazást. A csendes, magabizart ember dolgos és kötelességtudó hivatalnoknak mutatkozott, aki ezer dinárt alig kitevő havifizetésért pontosan és kifogástalanul látta el munkakörét.

Miután a havi ezer dinár fizetés nem volt elég a megélhetéshez, Vorobjov még éjjeli őri állást is vállalt a Slavia gyógyszerészeti raktárban.

Mintegy három hónappal ezelőtt érkezett meg a volt Wrangel-tiszt felesége, Antonia Vicsinkin Oroszországból.

Feleségével együtt megérkezett anyósa is. Kettejük utiköltsége — 17.000 dinár — felemésztette Vorobjov minden megtakarított pénzét. Hogy a házastársak békésen éltek-e egymás mellett, avagy rossz volt közöttük a viszony, nem lehet megállapítani. Egyelőre csak annyit bizonyos, hogy ettől kezdve Vorobjov még zárkóztatottabban viselkedett. Hivatalában szótlanul járt, kelt, a kérdezősködésekre alig válaszolt, s egyizben kijelentette, hogy öngyilkosságot fog elkövetni.

Az asszony ebben az időben a monopol-

raktárban kapott alkalmazást, s ekkor úgy látszott, hogy enyhülni fognak a hányatott sorsu házaspár anyagi gondjai. Vorobjovban azonban ekkora már megfogamzott az öngyilkosság gondolata. Csütörtökön reggel megvárta, amíg felesége eltávozott az Epres utca 13. számú házukban lévő lakásból, aztán felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, a szerencsétlen ember már halott volt. A helyszínen azonnal megjelent a rendőri bizottság, amely intézkedett, hogy a holttestet szállítsák ki az állami kórház hullakamrájába.

Vorobjov Dimitrije két levelet hagyott hátra egyet feleségének irt egyet pedig Oroszországban élő anyjának. A feleségéhez irt levelet nyitva hagyta, a másikat pedig amelyet anyjához intézett, bezárta.

A feleségéhez címzett levélben megindokolja öngyilkosságát.

Azért lett öngyilkos, mert észrevette hogy felesége nem szereti, miután ő nagyon szereti feleségét elhatározta, hogy önként megváltik az élettől és így szabadá teszi feleségét.

Az öngyilkosságról felvett jegyzőkönyvet és a két levelet a rendőrség átküldte az ügyészséghez.

A szerencsétlen végett ért Vorobjov Dimitrije 1896-ban született Oroszországban a herzenszkiji kerület Alexandrovo nevű városában ott lakik anyja is, akinek az ügyészség fogja elküldeni fia utolsó üzenetét.

A Stinnes-család drámai harca a „szanáló” pénzügyekkel

Mergingott a külföld bizalma Németország iránt

Berlin, Szeptember. Németországban ma már mindenki befejezett ténynek tekint a Stinnes-ház bukását. A nagy cég összeomlása újabb sorscsapás, amely a megpróbáltatások által sanyargatott német birodalmat sújtja. Ma már még azok az optimisták is, akik Hugó Stinnes életében a német birodalmat újjáépítő Napoleonnak nevezték, úgy vélekednek, hogy a tartozások kiegyenlítése után semmi sem marad Stinnes legendás vagyonából. A pesszimiztákkal szemben azt a nézetet vallják, hogy a jelenlegi viszonyok között a leghelyesebb és legegyszerűbb eljárás volna, ha Stinnesék csődöt jelentenének. Ez a két különböző nézet annál meglepőbb, mert mintegy három hónappal ezelőtt Schacht, a német birodalmi bank elnöke kifejezetten hangsúlyozta, hogy a Stinnes-ügyet sikerült rendezni és hogy a likvidációk simán bonyolódnak le.

Akkor mintegy 80 millió aranymárkára becsülték a Stinnes-ház összes tartozásait, úgy látszott, hogy a „támogató pénzügyek” által vállalt feladat nem volt csekély és érthető volt, hogy ezek a pénzügyek ezért biztosították maguknak a birodalmi bank elnökének erkölcsi támogatását. Most azután kiderült, hogy a Stinnes-ház által a pénzügyek elé terjesztett kimutatás még távolról sem foglalja magában a cég összes tartozásait, illetve kötelezettségeit. Az a 80 millió aranymárka, amelyről eredetileg szó volt, ugyszólván hetenként emelkedett néhány millió aranymárkával, úgy, hogy ma már 180 millió aranymárkáról van szó és még mindig teljes a bizonytalanság aziránt, hogy tény-

leg ez az összeg jelenti-e a tartozások végösszegét! Az a pénzügyi konzorcium, amely a cég szanálását vállalta, már tudott majdnem az összes családi részvénytárcákra és eddig mindössze csak 60 millió aranymárkát tudott előteremteni. Rendelkezésre állanak ugyan még a mülheimi szénbányák, amelyek Stinnesék törzsvagyonát tették, azután a kereskedelmi flotta, illetve hajóépítő r.-t., ezenkívül szállodák, erdők, papírgyárak és egy sereg ujság, amelyek közül a Deutsche Allgemeine Zeitungot csak a minap vette át egy konzorcium.

Tekintettel arra, hogy még mintegy 120 millió márka összegű fedezetlen tartozás áll fenn, a hátralévő vagyon már nem nyújt elegendő biztosítékot a konzorcium számára. Ezzel szemben a Stinnes-örökösök (akik egyuttal az egész vagyontömeg érdekképviselei is,) Stinnes Klára asszony és fia, Hugó, természetesen tisztában vannak a szanálási konzorcium terveivel és elkeseredett küzdelmet folytatnak a pénzügyek ellen, amelyeknek intézkedéseit kizsákmányolásnak, uszórának és közönséges rablásnak mondják. Lehet, hogy részben igazuk is van, mert kétségtelen, hogy az óriási vagyon legnagyobb értékeit potom áron herdálták el és igen valószínű, hogy a pénzügyek ez alkalommal tekintélyes hasznot biztosítottak maguknak. Igaz ugyan, hogy az utóbbi időben úgy látszott, mintha a bankok is elszámították volna magukat a Stinnes-család vagyonának felbecsülésében és nem lehetetlen, hogy a hátralévő tartozások kiegyenlítésekor legalább is annyit kell ráfizetniük, mint amennyit a rész-

vénypakettek eladásán nyertek.

Bárhogyan is fejeződjön be Stinnesék drámai harca a pénzintézetekkel, annyi bizonyos, hogy a nagy nyilvánosság előtt lezajló küzdelem nemcsak Németországban, hanem az egész világon hihetetlen feltűnést kelt. Londonban és Newyorkban ismét beható tőzsdei viták folynak a Stinnes-ügyről. Az egész kereskedelmi világ felfigyel azokra a szörnyű veszedelmekre, amelyek a Stinnesprobléma következtében az egész német gazdasági életet fenyegetik és magától értetődőleg újból egy bizonyos fokú bizalmatlanság vált érezhetővé külföldön Németország iránt. Stinnesék ügye, amelyet Németországban eddig a likvidációs kérdéssel összefüggően ítélték meg, ott is idegességre ad okot. A kínos viták során ugyanis, amelyet Stinnesék és a bankok egymással folytatnak, olyan híresztelések is kaptak lábra, amelyek szerint más nagy érdeklőségek is pénzügyi nehézségekkel küzdenek. Noha ezeket a híreszteléseket elég erőlyesen megcáfolták, még sem járult hozzá ahhoz, hogy külföldön bizalmat ébresszen Németország gazdasági helyzete iránt.

Külföldi kölcsönt akarnak a városok

A vajdasági városok szövetsége szeptember 8-án konferenciát tart Novisadon, amelyen több fontos kérdést fognak tárgyalni. Szóba kerül a készülő új községi törvény, amely annyival inkább érdeklő a vajdasági városokat, mivel a törvény eddig ismert tervezete egyáltalán nincsen tekintettel a vajdasági városok érdekeire. A keddi konferencián a polgármesterek minden valószínűség szerint egy külön bizottságot fognak kiküldeni, amely megteszi észrevételeit a készülő községi törvényről és egyúttal bizonyos javításokat is javasolni fog.

A másik fontos tárgyalás lesz a vajdasági városok külföldi kölcsöneinek kérdése. Dr. Margan Vladimir Pancsevo város főispán-polgármestere már ez év tavaszán megkezdte a tárgyalásokat a külföldi kölcsön ügyében. A vajdasági városok mind nagy beruházási programot dolgoztak ki, amelyet azonban csak akkor tudnak megvalósítani, ha külföldről megfelelő kölcsönt tudnának kapni. Dr. Margan terve szerint Amerikában kellene kölcsönt keresni, ami sikerrel is járhatna, mivel most kaptak a magyar városok is tízmillió dolláros amerikai kölcsönt.

Kérdés azonban, hogy a vajdasági városok kapnak-e kölcsönt Amerikában? A magyar városoknak ugyanis 50—60.000 holdas birtokaik vannak, amelyek elég fedezetet nyújtanak; a vajdasági városok földjét azonban ugyiszólván az utolsó holdig elvették az agrárreform céljaira és semmi ingatlan vagyonuk sincs, amit biztosíték képen letudnának kötni.

Az agrárreform áldását itt is erősen érzik a vajdasági városok. Nincs azonban kizárva, hogy ennek ellenére is nyélbe üthető lesz az amerikai kölcsön, azonban sokkal súlyosabb feltételek mellett, mint a magyarországi városok dollár kölcsöne. A vajdasági városoknak vannak más jövedelmi forrásaik is, amelyek elég biztosítékot nyújtanak a kölcsön fedezésére. A konferencián fogják majd megbeszélni, hogy milyen feltételek mellett vehetik fel a városok a kölcsönt.

A vajdasági városok konferenciája előreláthatólag két napig fog tartani.

— **Elveszett egy fekete selyem női kézitáska** a Wagner-cukrárszda terraszán a szerda esti hirtelen viharban. A táska tartalma egy kulcs és egy női zsebkendő. Megtalálóját arra kérjük, hogy illő jutalom ellenében hozza be a kiadóhivatalba.

Győződjön meg róla, hogy a legjobban fedezheti **D. D. za Eksploataciju Drva-nál**, Novisad. Telefon 455. A Strand mellett.

legjutányosabban **Iskolatáskát Lax** bőrárúüzletében, Duna ulica 20. vehet.

HIREK

Öngyilkossági szabadság avagy

A vödör, a kut és a — kutmérgezés

A Barta leány példát statuált. Megmutatta, hogy kell öngyilkosnak lenni és nem — meghalni. Találmányát egész nyugodtan bejelentheti, a szabaddal hivatalknak egész biztos, hogy jó üzletet csinál vele. Nagyon sok „link” öngyilkos van a világon, Akik csak „dajkéből” akarnak öngyilkosjelöltek lenni, s eszük ágában sincs meghalni. Akik „froclizásból” dobják magukat a vízbe, hogy a következő pillanatban kiúszhassanak a partra. A kutvödör történet határozottan ötletes. Fel sem tételeztem volna annyi ravaszsgot egy bubifrizurás nőben. Nincs kellemesebb érzés, mint a vizes vödörben leszállani a kut fenekére. Egész nyugodtan pancsolhat a vízben, esetleg meg is fürödhet, közben szomját is elolthatja s amikor megunt az üldögölést, nagyot ordít s máris huzzák kifelé. Ha azonban sok az ideje, meg is manikűrözheti a körmeit és pedikűrözheti a lábát. Vagy lábfürdőt is vehet, toalettot is csinálhat s végre mint a vízi tündér kiszállhat a vödörből.

Nagyon fess dolog az ilyen öngyilkosság. Jónak találom a következő módszereket is: ha a Dunába akarsz ugrani, gondoskodjál előzőleg egy üres pléhdobozról, akaszd a válladra és nyugodtan rábizhatod magadra a „hullámodra”. Nem merülhetsz el. Ha mérget akarsz bevenni, végy a patikában 1 gramm fíakertport és fél gramm aszpirint, keverd össze és nyeld le, azután dugd be a szádba a mutató ujjadat és ordíts. Ha odarohannak hozzád, mond, hogy kilencvenhárom gramm ciankilit vettél be. Biztos, hogy sajnálni fognak, esetleg vőlegényed is visszatér hozzád. Ha a vonat elé akarod vetni magadat, huzd le a csizmádat, helyezd őket a sínre, te pedig fekjűdj a sínre mellé. Ha a vonat elgázolta a csizmádat, ordíts és a szomszédoknak mondd meg milyen „pehned” volt, mert a vonat majdnem a lábadat szelte le. A villamosról is leugorhatsz, de csak akkor ha megállt, aztán puff neki, vágódj el és mondd, hogy elütött a villamos.

A Barta féle találmány azonban a legjobb, mert veszélytelen, meg kényelmes is. Ezt ajánlom tehát a legmelegebben. A történet határozottan elsőrendű. Ha még kis mérget is kevernek hozzá — kutmérgezés lesz belőle.

K. A.

1925. szeptember 4 Péntek

Római katolikus: *Viterlói Szt. Róza.*

Protestáns: *Rozdla.* Görög keleti: *Agatonik.*

A nap kel 5 óra 21 perckor, nyugszik 6 óra 36 perckor. A hold kel 2 óra 10 perckor, nyugszik: 5 óra 43 perckor. — Nemzeti Színház: nincs előadás. Apolló mozi: A száguldó kerék (szenzációs filmdráma).

— **Törvényszéki hír.** Suboticáról jelentik: A subotici törvényszék elnöke, dr. Pavlovics István szabadságra utazik, amiért is az itélhető fő tárgyalások a törvényszéken október hó közepéig szünetelni fognak.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** A városi közigazgatási bizottság szeptember havi rendesülését hétfőn, e hó 7-én tartja meg, amelyen folyó ügyeket tárgyalnak.

— **Meghalt Milán király fia.** Budapestről jelentik: A napokban halt meg Dunabogdányban Risztics Milán, aki néhai Milán szerb királynak törvénytelen fia volt. Risztics a szerb udvarban nevelkedett s Milán király halála után Zichy Jenő grófhoz került, aki Milán királynak halálos ágyán megígérte, hogy fiáról gondoskodni fog. Zichy gróf a fiatal királyivadékat egy soproni nevelőintézetben helyezte el, de amikor Zichy gróf meghalt, örökösei nem vállalták Risztics további eltartási költségeit. Risztics erre otthagya a nevelőintézetet és egy budapesti orfeumba szerződött

mint céllövőművész. Időközben azonban diplomáciai közbenjárás folytán a rendőrség betiltotta fellépését és Risztics egy miniszteriumban kapott alkalmazást mint kisfizetési hivatalnok. A háború kitörésekor Risztics elhagyta Magyarországot és a hálókocsi társaságnál vállalt főpincéri állást. Az összeomlás után ismét visszatért Magyarországra, ahol megházasodott és visszavonult felesége dunabogdányi birtokára. Itt érte most a halál 39 éves korában. Özvegye és három gyermeke gyászolja.

— **Zászlószentelés Bajmokon.** Bajmokról jelentik: A múlt években megalakult, de az idén újból eredményesen megszervezett Bajmoki Iparosok és Kereskedők Köre, amely fiiss ambícióval kezdte meg újra működését, a jövő hónapban fogja zászlóját felszentelni. A pazarul himzett zászló igen diszes lesz és felavatása a legünnepélyesebb keretekben fog végbemenni.

— **Halálozás.** Rajics Branko városi pénztári tiszt tegnap éjjel 55 éves korában meghalt. Rajics Branko, néhai Rajics Koszta volt tekintélyes noviszádi ügyvéd fia volt. — Ivkovic Milán papirkereskedő hosszú szenvedés után elhunyt, temetése ma lesz.

— **Tessék kioktatni a kerékpárosokat.** (Panaszos levél). A noviszádi kerékpárosok egyáltalán nincsenek tekintettel a közönségre. Nap-nap után előfordul, hogy a kerékpárosok a járdán száguldanak és lökik fel a gyanutlan járó-kelöket. A rendőrségnek több figyelmet kellene fordítania a kerékpárosokra, ha azok már nincsenek tekintettel a közönségre.

— **A városházánál is elbocsátják az oroszokat.** Megirta a Délbácska, hogy a minisztertanács még július elején határozatot hozott arra vonatkozólag, hogy elbocsátják mindazon oroszokat, akik állami szolgálatban vannak. Az egyes miniszteriumok azzal indokolták ezen határozatot, hogy az oroszok elfoglalják az állásokat a kvalifikációval bíró S. H. S. állampolgárok elől. Az állami hivatalokhoz hasonlóan igen sok orosz tisztviselő van a noviszádi városházán. Igaz ugyan, hogy legnagyobb részük csak napidíjas, mivel a város csak állampolgárokat neveztet ki tisztviselőkké, mégis sok állást tartanak betöltve. Az orosz tisztviselők akik már három éve állanak a város szolgálatában legnagyobb részét még mindig nem tartották szükségesnek megtanulni az államnyelvet és így nem is végezhetik el munkájukat úgy amint kellene. A városi tanács tagjai között most az a nézet, hogy az orosz tisztviselőknél fel kell mondani. Egyelőre még nem történt semmi pozitív lépés e téren, de valószínű, hogy a városházáról is eltűnnek az oroszok.

— **Egy kis pót - tájfün Novisadon.** Szerdán este tíz óra tájban vonult át Novisadon, amely másodpercek alatt valóságos portengerbe merítette a várost. A váratlan szélvihar nem okozott különösebb károkat, csupán a főtéri kávéházak fasztterparkjainak meglepett közönségét kergette széjjel. Az egy héttel ezelőtti orkán még mindenkinek igen élénken emlékeztében van, s amikor a vihar először söpört végig az uccákon, mindenki rémülten menekült fedél alá az uccára helyezett éttermek asztalkendői és az asztalra helyezett tányérok természetesen nem voltak be rendezve ilyen viharra és csakhamar nemes versenyre keltek a levegőben. A tányérok csak öt, hat méterig birták, aztán darabokra törve táncolni voltak kénytelenek. A szalvéták és asztalterítők átrándultak a szomszédos lakásokba, úgy hogy ezekben a vihar elmúltával sem bomlott meg a status quoante. Annál rosszabbul jártak a főpincérek, bár egyesek nemcsak fizetni felejtettek el, de a helyszínen hagyták esernyőiket, retiküljeiket és egyéb tárgyikat, amelyeket a tulajdonosok voltak kénytelenek őrizetbe venni. A vihar közel fél órahosszat tartott.

— **Szpászics Milán az ügyészségen.** A noviszádi rendőrség tegnap adta át az ügyészségnek Szpászics Milánt, aki ellen az a vád, hogy öt német katonát gyilkolt meg Noviszád környékén. Az ügyészséglen megindítják ez ügyben a vizsgálatot és valószínűleg megvizsgáltatják Szpászics elmeállapotát is, mert nincs kizárva, hogy elmebajos.

— **Tanfolyam a Népszövetségről.** A Magy. Esp. Hírszolgálatnak jelentik: Genfben az egyetem rektora védnökségével szeptember 7—21-ig nemzetközi tanfolyam nyílik meg, mely a Népszövetséget ismerteti. Az előadók közül kiemelendők: Briand, Lord Cecil, Douglas stb.

— **Egy kiadós részvénytulajdonos.** Buenos Ayresban a múlt hónapban halt meg Milanovics Péter, Milanovics Miklós hajótulajdonos fia, aki tudvalevőleg Dubrovnikból származik. A milliomos fiának halála alkalmából a dubrovnikai városi tanács részvénytulajdonosoktól küldött Milanovics Miklósnak, amelyben a legösszefőbb részvételt fejezte ki az apának egyetlen fia elhalálása, alkalmából. A múlt héten levél érkezett Argentínából, amelyben az öreg Milanovics leghálásabban köszöni a dubrovnikai tanács figyelmét. A levélhez egy 100.000 dináros csekk volt csatolva Milanovics azon megjegyzésével, hogy Dubrovnik városa jótékony célokra fordítsa ezt az impozáns összeget. Nincs kizárva, hogy a kellemes tapasztalatokon okulva a dubrovnikai tanács megint egy köszönő levelet fog intézni Milanovicshoz, hátha erre is egy dollár-csekkkel válaszol a bőkezű adakozó.

— **Kik készítik a rendőrség új egyenruháját.** Tegnap délelőtt tartották meg a városházán a versenytárgyalást a novisadi rendőrség egyenruhájának szállítására. Összesen 110 teljes egyenruhát fognak szállítani. A zubbonyokat és nadrágokat Osztoics Alexandar becsei szabó készíti 990 dináros árban, a cipőket Dobanovacski Velyko 230 dináros árban, a köpenyeket Grünberger Mór novisadi szabó, a 15 lovagló nadrágot pedig Pavkov Sztevan becsei szabó készíti. Az egyenruhákat október 20-ig kell leszállítani.

— **Fehér indiánok.** A Magy. Esperantó Hírsz. értesülései szerint Alexander Hamilton amerikai kutató Délamerikában fehér indiánokat fedezett fel, kik főleg kokain-tartalmú növényekkel táplálkoznak. Hozzájuk hasonlókat már régebben talált March Panama állomban.

— **Rotschild bolhagyűjteménye.** Igen érdekes dolgról számol be a Magy. Esperantó Hírsz. tudósítója, t. i. Charles Rotschild bolhagyűjteményéből, melynek rendkívül nagy értéke van a természettudomány szempontjából. A több mint 1000 különféle bolhából álló gyűjteményt nagy áldozatok árán lehetett összehozni, mert a bolha csak élő állaton található. — Legnagyobb a vakondok bolhája, legérdekesebb (rákszerű) egy amerikai tollbóbitás steppemadáré.

— **A képesített kőműves és ácsmeszterek választmánya** szeptember hó 4-én pénteken este 8 órakor az Ipartestületben ülést tart amelyre a választmányi tagok ezuton is meghívtnak.

— **Vizrebocsájtják a világ legnagyobb csatahajóját.** Londonból jelentik: Az Armstrong hajógyár a napokban bocsátja vízre a Nelson csatahajót, amely a világ legnagyobb csatahajója lesz. Egyezeröttszáz főnyi legénysége van, építési költségei a 7 millió fontot meghaladják. Minden oldalán egyszerre 9 tonna löveget tud eltüzélni. Az új csatahajót a Földközi-tengeri flottába osztják be.

— **Óriási ásatások Athenben.** Mint a Magyar Esperanto Hírlap értesül 40 amerikai egyetem és főiskola kötött szerződést a görög kormányral az ókori athéni „agora” (piac) kiásatására. 100.000 embert kell onnan kitelepíteni, s részükre új lakást építtetni. Amerikában erre is van még pénz!

— **Vasuti baleset.** Szirony György vasuti alkalmazott tegnap a pályaudvaron egy tolató vonat kocsijáról leugrott, nem vette észre hogy ott egy nagy rakás kő van ráugrott erre, elcsuszott és karját és fejét összezúzta. Eppen akkor jött arra egy másik tolató mozdony, amelynek vezetője az utolsó pillanatban megállt és így Szirony nem került a mozdony alá.

— **A nyugdíjak fizetése.** Az állami főszámszék rendeletet adott ki, hogy a nyugdíjak kifizetésénél nem kell megvárni a Glavna Kontrola határozatát, hanem azonnal ki kell fizetni, amint jogos annak kifizetése.

A sabáci Macsva is mérkőzik vasárnap Noviszádon

Az ujságírók előmérkőzést játszanak — Külön hajón jönnek a beográdiak

Régi jó novisadi szokás szerint a vasárnapi programot ismét pénteken állították össze. Ez haladás, mert ezigideig ez legtöbb-ször szombatira maradt. Ma reggel jelentek meg a plakátok, amelyek a beograd-novisadi ujságírók mérkőzésén kívül a sabáci Macsva—NAK mérkőzést is bejelentik. A sabáci újdonsült elsőosztályon csapat szereplése elég érdekesnek ígérkezik.

A csapat először szerepel novisadi pályán és az egyik legjobb novisadi csapattal való találkozója érdekes kombinációkra adhat alapot a küszöbön levő bajnoki mérkőzéseket illetőleg.

Az ujságírók mérkőzését Beogradban a novisadinál sokkal nagyobb érdeklődés előzi meg. A beogradi ujságírók százakra menő drukkereikkel az Alexandar külön hajóval jönnek Noviszadra. Magukkal hozzák a mérkőzés díját, egy remekművű hatalmas ezüst serleget. Valószínű, hogy a serleget vissza is viszik, mert elsőrangú erőkből álló és kitünően

összejátszott együttesük ellen nem sok remény-nyel veszik fel a küzdelmet novisadiak

A novisadi csapat a következő felállításban játszik:

	Jevgyevics (Vidovdán)	
Vékes (Jug. Sport)		Andrée (Délb.)
Mátics (Vreme)	Szávics (Narod)	Szpászics (N. Sad)

Császár (Délb.), Hamm (Volksblatt), Haraszthy I., Haraszthy II. (B. Napló), Ivancsevics (Zasz-tava).

Bíró: Dr. Hadzsi, határbírák, Mayor és Davidovác.

A beogradi csapat összeállítása még nem végleges, de minden jel arra vall, hogy a novisadinál gólokkal jobbak lesznek. A stafétafutás négyes, a kötélhúzás tízes csapatverseny lesz.

A NAK atléták is indulnak a becskerekai versenyen

A becskerekai országos atlétikai versenyek közeledtével kinos feltűnést keltett a novisadi egyesületek készületlensége, mert összesen egy atlétát neveztek az országos bajnokságra. Ma azután kellemes hírt hozott a posta. A NAK nem kevesebb, mint tíz atlétát indít Becskerekben. Az atléták közül néhányan nemcsak helyezési, de győzelmi eséllyel is indulnak. Schäffer, Brezovszky, Fehér, Hiegl, Német, Schneider, Gutsohn, Vanyur, Gyurasevics és Hrabovszky indul a NAK-ból Becskerekben.

A NAK futballszakosztálya ma este ülésezik a Maros vendéglőben.

A jugoszláv—magyar szövetségközi futballtárgyalások holnap kezdődnek Zágrebben. A tárgysorozat legfontosabb pontja a magyar csapatok vajdasági mérkőzéseinek az akadálytalan biztosítása.

Változás a szelvénypályázatban. Mint-hogy Sabác részvételével a vasárnapi program kibővült, szelvénypályázatunkat is ilyen értelemben egészítjük ki. Az eddigi beérkezett szavazatok azonban érvényben maradnak és azok nyertői között is külön jutalmakat sor-sorunk ki. A jutalmak a következők:

- 1 üveg lefinomabb „SOA” kölni víz.
- 1 üveg DIMOVICS-féle legfinomabb tearum.
- 1 Doboz „SOA” pipereszappan.
- 1 kg. DIMOVICS-féle pörköltkáv.
- A „Délbácska” egy hónapi előfizetése.

Pályázati-szelvény

A vasárnapi mérkőzés eredménye:

Beogradi ujságírók—Novisadi ujságírók

Eredmény:

Macsva—NAK

Eredmény:

A pályázó neve és címe:

(=) A palánkai műkedvelők novisadi vendégszereplése iránt városzerte nagy és osztatlan érdeklődés nyilvánul meg, úgy, hogy a „Három a kislány” sok sikert látott előadásának a novisadi Szloboda disztermében is teljes sikert jósolhatunk. A kitünő képességű műkedvelőtársulat gyönyörű diszleteit ma szállítják Noviszadra, s estére már megkezdik a szín felépítését is. A diszletek mindegyike valóssággal művészi munka, a jelmezek olyan tökéletesek, hogy nem eshetnének kifogás alá egyetlen nagyvárosi színpadon sem. A fényes külsőségek mellett a kivételes tehetségű műkedvelőgárda minden jel szerint egy olyan elő-

adással fog kedveskedni a város közönségének, amilyent az — műkedvelőktől — már évek óta nem látott. Az előadás szombaton este nyolc órakor kezdődik a Szloboda disztermében. Jegyek elővételben a Főutcai Lipkovic-féle trafikban vásárolhatók.

(=) A NAK nyári multságán pompás műsor kerül bemutatásra. A három egyfelvonásosban és rengeteg magánszámokban a NAK műkedvelő gárdájának legjobb tagjai szerepelnek. A páratlan sikerű egyfelvonásosokban Novisad közönsége a modern kabaréirodalom kiemelkedő értékeit fogja megismerni. A kabaréműsor vasárnap este 8 órakor kezdődik a Lövöldében. Műsor után hajnalig tartó tánc. Belépődíj személyenként 15 dinár. Az est részletes műsorát lapunk holnapi számában fogjuk közölni.

A műtrágyáról

Még a rómaiak korában ismeretes volt, hogy a hamu — akkor még fával tüzeltek — az állatok trágyájának a földre szórása fokozza a termés eredményét. Ezzel a tapasztalattal beérték évszázadokon át, a nélkül, hogy ennek megoldását keresték volna. Csak a múlt század közepén, mikor ennek a trágyázásnak hatása elégtelennek bizonyult, a szűz, még meg nem munkált földek mind kevesebbek lettek, az emberiség szaporodása folytán mind több növényi és állati tápanyagra volt szükség, és lassanként az ipari célokra szükséges növények — cukorrépa, len, kender — mindég több területet vont el a gabona és takarmány termelés elől, akkor állott elő a többtermelés szükségessége.

A múlt század közepén Liebig hírneves német kemikus foglalkozott először rendszeresen, tudományos módszerekkel, a trágyázás kérdésével. A trágyázásban Liebig csak a növény táplálkozásának megjavítását látta, nem ismervén még akkor annak egyéb hatásait is fel. Halhatatlan érdeme Liebignek az a megállapítás, hogy a növény fejlődése alatt a talajból több tápanyagot von el, mint a mennyit a földben maradó gyökereiben, a hamuban és az istálló trágyában visszkap. Ez a megállapítás ma magától értetődőnek látszik, de akkor nagyértékű tudományos felfedezésnek levonta a következményeit és elsőnek hirdette a növények fokozottabb, mesterséges táplálásának — a műtrágyázásnak — szükségességét. Ettől az időtől fogva a műtrágyázás kérdése rohamosan fejlődött és ma azt lehet mondani, hogy a műtrágya fogyasztás fokmérője a gazdálkodás színvonalának. Nem kell messzire mennünk bizonyítékokkal. Országunk műtrágyafogyasztásának mint háromnegyed része a Vajdaságra esik, melynek kétségen felül a fegyeletesebb mezőgazdasága van az országban.

A műtrágyázásnak nem csak az a célja, hogy terméshozást eredményezzen, hanem lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a növény nemesítésének. A növény tápláléka összetételének megfelelő megválasztása által a kedvező tulajdonságokat fokozni, a kedvezőtleneket visszafejleszteni lehet és a megfelelő adagolást csak a vegyileg teljesen meghatározott műtrágyákkal lehet eszközölni.

A műtrágya összetétele szerint foszforsavtartalmu — szuperfoszfát, mely könnyen oldható, és tomassalag, mely nehezen oldható foszforsavat tartalmaz — kalitartalmu — a különböző kalisók — és nitrogéntartalmu, mint a salétrom, kénsavasammoniak és a mézsnitrogén. Ezekből országunkban csak a szuperfoszfátot és a mézsnitrogént gyártják, a többiit külföldről kell behozni. Gyáraink előállítanak kevert műtrágyákat is, melyek foszforsavat, kalit és nitrogént egy anyagban tartalmaznak.

Országunk műtrágyafogyasztása aránylag igen csekély. A múlt évi fogyasztás kb. 3000 vaggont tett ki, melynek 95 százaléka szuper-

foszfát volt. Ezzel szemben Magyarország 5000 Ausztria 4500, Olaszország 17.000 vaggon szuperfoszfátot fogyasztott az elmúlt évben. Nálunk az ország legnagyobb része még nem ismerte fel a műtrágya alkalmazásának előnyeit, de alapos remény van, hogy a kellő felvilágosítás által a belföldi fogyasztás is hamarosan emelkedni fog. A műtrágya alkalmazása nemcsak az egyes gazda érdekeit közvetlenül szolgálja, hanem az egész ország gazdaságát, mert a többtermelés által kiviteli feleslegünk nagyobodik, mely pénzünk értékének szükségszerű emelkedését hozza magával.

Szanálták a Vajdaság egyik legnagyobb ipartelepét. Sztarakanizsáról jelenti tudósítónk: A Sztarakanizsai Első Göztégla és Cserépgyár r. t., amely ezidőszert már 300 munkást foglalkoztat állandóan s amelynek évi termelése tetőcserépben meghaladta a 6 millió darabot, tegnap gazdát cserélt. A részvénytársaság részvényeinek 90 százaléka eddig Grünfeld Hermann igazgató kezében volt, aki nagy szakértelemmel vezette a gyár ügyeit. A kedvezőtlen pénzügyi viszonyok e széles körben előnyösen ismert vállalatot, amely külföldi szállítási révén is hírnévre tett szert, arra kényszerítette, hogy friss tőke bevonásáról gondoskodjék. Ez meg is történt, amennyiben szeptember 1-én a részvények 50 százalékát egy tőkeerős konzorcium vette át, amely gondoskodni fog a gyár üzemének további zavartalan fenntartásáról. A konzorcium: Léderer Artur és György csókai nagybirtokosokból, Braun sombori fakereskedőből, Schaffer István sentai nagykereskedőből és Grünfeld Ernő csókai birtokosból áll, akik a gyár további vezetésével ideiglenesen Schaffer Istvánt bízták meg.

A dinár árfolyamai

Bécs	1258.50	Prága	60.15
Budapest	1271.—	Trieszt	—.—

Szept. 3	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.225	—	—	178.75
Zürich	—	1086.90	1087.50	1933.50
Newyork	518.—	56.15	56.435	—
London	25.11	273.—	273.25	485.—
Páris	24.30	264.75	266.—	469.—
Milano	20.70	224.75	227.—	398.50
Prága	15.35	166.50	166.7/8	296.25
Berlin	—	1339.—	1335.—	2380.—
Budapest	0.007290	0.0791—	—	14.—
Brüsszel	23.25	—	—	448.—
Bécs	—	0.0793—	0.0797—	14.—
Bukarest	2.65	27.—	—	—
Amsterdam	—	2270.—	—	4028.—
Szófia	—	40.75	—	—
Krisztinánia	—	—	—	—
Szalóniki	—	86.—	—	—
Varsó	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 szeptember 3, 5 óra

Bécs	0.0794—	Prága	166.50
Páris	264.50	Zürich	1086.50
Milano	224.50	London	272.85
Newyork	56.15	Budapest	—

Irányzat: mind pénz, kissé erősebb

Zagrebi tőzsde

1925 szeptember 3, 5 óra

Bécs	0.0793—	Prága	169.5/8
Páris	265.—	Zürich	1087.—
Milano	225.—	London	273.—
Newyork	56.15	Budapest	—

Irányzat: mind pénz, szilárd

Chicago terménytőzsde

1925 szeptember 3, 5 óra

Buza	Tengeri		
Szeptember	151.—	Szeptember	96.25
December	151.3/8	December	85.—
május 1926	155.1/8	május 1926	88.7/8

Irányzat: buza bizonytalan, tengeri ingadozó (AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 szeptember 3. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai duplikát kassza kötés 250.—, 1000 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza kínálat 172.50, kereslet 170, kötés 172.50, 300 mm

bácskai ljubljana paritás kötés 215.—, 300 mm

bánáti duplikát kassza kötés 165.—, 600 mm

Buzakorpa

bácskai gabona juta zsákok, duplikát kassza

kötés 147.50, 100 mm

gabona franco Fiume, juta zsákok, kínálat 180

Bab

bácskai fehér kínálat 245

Irányzat: lanyha

Kitől kapta nevét a Duna?

Egy érdekes előadás

a budapesti Magyar Tudományos Akadémián a hunok és magyarok rokonságáról

Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia disztermében egy rendkívül érdekes előadást tartott dr. Modi perzsa professzor azon tanulmányairól, amelyeket a hunokról folytatott évtizedeken keresztül a hunok és magyarok őshazájában, a távoli misztikus Keleten. A 72 esztendő tudós próféta tüzzel, festői nyelven másfél óras előadásban elmondta, hogy Perzsiában milyen nagyra becsülik Körösi Csoma Sándornak, a nagy magyar ázsiai kutatónak emlékét.

Élénken, színesen mesélte el ázsiai vándorutjait, melyek során kutatta a 2000 esztendő régi kultúrájának emlékeit, maradványait. A legjobban az hatotta meg, amikor végigjárta az 1500 angol mérföld hosszúságú hatalmas kínai falat.

— Bámulattal gondoltam a hunokra, akik kétezer évvel ezelőtt olyan félelmetesek voltak, hogy a kínaiak ezt a gigászi bástyát az ő támadásaik ellen emelték.

Elmondta még a professzor, hogy félszázados tanulmányai meggyőzték őt arról, hogy a hunok feltétlenül a magyarok ősei voltak. Több érdekes nyelvészeti tanulságot is elmesélt. Így például szerinte a magyar (magyar) szó perzsa eredetű és annak első szótagja mag papot (mágust) jelent. A gör pedig perzsa nyelven azt jelenti, hogy barát, vagyis a magyar szó annyit jelent: a főpap barátja. A Duna neve onnan származik, hogy az Európába átjövő hunoknak volt egy Danub nevű vezérük és erről nevezték el azt a nagy folyót, amelynek partján Attila népe világbiroalmát megalapozta.

És még sok-sok érdekes dolgot mesélt el a perzsa professzor. És mikor az előadás véget ért, harsány éljenzés, zúgó taps köszönti a messze Keletről jött tudóst, aki szívére és homlokára tett kézzel s mély meghajlással bucsuzik a hallgatóságtól.

A csendőrökre támadó szabályai dobrovoljacok az ügyességen

Az agrárreform miniszter azon rendelete, amelynek értelmében felülvizsgálják azok igazolványait, akik az agrárreform révén földet kaptak, megiehetősen kellemetlenül érint sok kolonistát. Az agrárreform miniszter a kényszerítő körülmények hatása alatt adta ki ezen rendeletét mivel igen sok áldobrovoljac kapott földet és ezáltal nem jutott föld igen sok tényleges dobrovoljacnak. Ezzel egyidejűleg megkezdtek a kolonistáknak kiosztott földek felmérését is. Ez ugyszólván mindenhol összeütkezésre vezetett a kolonisták illetve a felmérést végző mérnökök védelmére kirendelt csendőrök között. Tegnapelőtt Zsablyán került sor összeütkezésre, melynek során a csendőrség 17 dobrovoljacot letartóztatott. A dobrovoljacokat tegnap bekisérték a novisadi ügyészség fogházába, ahol megindítják a vizsgálatot.

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátralékban levő előfizetőinket és viszontelárúsítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

A „Délbácska” szerkesztősége és kiadóhivatala a mai napon új helyiségeibe, Trg Oslobodjenja 3. (Wagner-palota, az udvarban földszint balra) költözködött át.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Augusztus 27-én reggel	— — —	313
Augusztus 28-án	” — —	318
Augusztus 29-én	” — —	325
Augusztus 30-án	” — —	327
Augusztus 31-én	” — —	331
Szeptember 1-én	” — —	342
Szeptember 2-án	” — —	360
Szeptember 3-án	” — —	380

Piaci árak szeptember 1-én:

Vágómarha la	— — —	9.—10.50
Borjú	— — —	14.—17.—
Sertés	— — —	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	— — —	— — —
Bárány	— — —	11.—13.—
Vágott hal	— — —	20.—25.—
Hal	— — —	15.—20.—
Hal, apró	— — —	10.—14.—
Hizott lud kiló	— — —	17.—18.—
Sovány lud párja	— — —	90.—120.—
Fiatal lud párja	— — —	80.—100.—
Kacsa párja	— — —	50.—60.—
Pulyka pár	— — —	85.—100.—
Csirke, rántani való	— — —	35.—45.—
Tojás	— — —	1.—
Muhar széna	— — —	—60.—70
Szalma	— — —	—50

Szerkesztésért felel: TOMÁN SÁNDOR
Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint. Festés minden színben. Új női és férfi kalapok.

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

Egész Novi Sad arról beszél, hogy

őszi ruhákat részletfizetésre a legolcsóbban Grünberger-

nél Kralja Aleksandra 30. rendelhet!

Elköltözés miatt sürgősen

eladó ház

Dudarska ulica (Epres) 57. szám alatt 3 uccai, 1 udvari szoba, lakás azonnal beköltözhető, egy raktárhelyiség, nagy kert és az összes mellékkeliségekkel.
1593—1—3

APRÓ HIRDETÉSEK

NYOMDAI MUNKÁKAT olcsón és izléseken készít Farkas és Dürbeck könyvnyomda Novi Sad, Željeznička ul. 30. szám. Telefon 488.

Elméleti és gyakorlati oktatást: HEGEDŰN, zene- és művészet-történelemben, rajzban és festészetben ad szeptember 1-től Vitaliani Róbert (akademikus) Dunavska ul. 4.

KÖZÉPKORU nő HÁZVEZETŐNŐNEK vendéglőbe azonnal felvétetik. Bővebbet a kiadóban. 1612—1

ÖTVENEZER DINÁR hozzájárulással 3 év óta fennálló, jól jövedelmező vállalathoz TÁRSAT keresek. Ha a társ személyesen is részt akar venni a vállalat vezetésében, tisztességes megélhetése biztosítva lesz. Ajánlatok szept. 20-ig „Társ” jellegére a lap kiadóhivatalába küldendők. 1618-1-3

Állandó SOFFÓR iskola. Beiratkozni lehet naponta Pesenjanski Józsefnél Novisad, Magyar-utca 53. 1610—1—6

HIRDETÉSEK

Szombaton, szeptember 5-én Malacpecsenye és Halpaprikás.

Zene reggelig. — Friss italok. — A n. é. közönség szives támogatását kéri

Szücs Ferenc vendéglős, Kr. Matija u. 16. 1612—1—2

Hirdetmény

1925. évi szeptember 7-én nyolc órakor a novisadi pályaudvar raktárában nyilvános árverésen eladásra kerülnek a következő ki nem kézbesített és talált áruk: Üres zsákok, különféle hordók, balonok, csövek, üvegek, emelődaruk, kannák, gépkatrészek, gyufa, csokoládé, ládák, borok, férfi és női kalapok, eszernyők, botok, bőröndök, táskák, ruhák, fehérnemű stb.

Novi Sad, 1925. augusztus 28.

A raktárfőnök.

Van szerencsém a n. é. novisadi és vidéke hölgyközönsége b. figyelmét felhívni, hogy

Kozmetikai kezeléseket

főként arcmassage és villanyozást eszközölök Nemačka ul. 7. szám alatti lakásomban. Kívánatra hához is elmegyek. Külföldön szerzett képesítem, valamint lelkiismeretes munkámmal óhajtom a n. é. közönség közmegelegedését kiérdemelni. Szives támogatást kér teljes tisztelettel

Szkicsák Ignácné.

1351—1—3

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete
Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Napilapokat, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésebben és olcsó árakon.

TELEFON: 488. SZÁM.

2 szoba-konyha kiadó

Paromlinska ulica 10. (Uránia-nyomdával szemben.) Az udvarban jobbra.

Kiadó

ujonnan épült házban 2—2 szobás és 1—1 szobás lakások. Beköltözhető szeptember 15-én. **Deakova (Árpád) ulica 21. sz.**
1560—1—2

I. Novisadi Dobozgyár
D. BARTH, Petra Zrinjskog 17.

Előállítás: Mindenféle dobozt legjobb kivitelben, legolcsóbb árakon. Mindenféle mérték utáni megbízásokat pontosan szállít. Nagy raktár konfekciós postaskatulyákban, női kalapkatulyákban, bonbon és desszertdobozokban és cipőskatulyákban. Összecsukható redőnykatulyák Lehmann-pomádé stb. részére. **Elsőrendű barna patentlemez és fehér falemez** gyári lerakata legolcsóbb napiárakon. Nagyság 70-100, minden erősség és szám állandóan raktáron. **Műfolt bőrkereskedők részére** 25 kg. vásárlásnál már gyári árban kapható. Kérjen árjegyzéket. Mindenfajta füződrót minden számban raktáron. - **Versenyen kívüli árak!**

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvített megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre írjanak, Postafiók szám 75

818-0

A legolcsóbb és legjobb kerítés a drótkerítés!

Ha házat, kertjét, villáját, szőlőjét, telepét, baromfiudvarát, szállását **be óhajta keríteni**, úgy forduljon

KRAMER TESTVÉREK

sodronyáru gyárához Novi Sad, Mali Liman,

ahol mindenféle drótfonatokban bő választékot talál. Vas és horganyozott drót minden számban, ugyszintén tuskés drót is kapható.